

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Naționalitățile.

(+) Ungurii se țin azi nu numai singuri stăpânitori în țeară, ci și singuri îndreptățiti a stăpâni acum și întotdeauna.

De aceea ei au iscodit vorba, că celelalte popoare din țeară nu sunt *națiune*, cum se cade să fie ori-ce popor, care se știe cu limba sa, cu obiceiurile sale, cu întreaga ființă sa deosebit de toate celelalte, ci eac'asa niște nații micuțe, neisprăvite, neînsemnate, pe cari le numesc *naționalități*.

Deși vorba nu e chiar la loc, noi o primim și așa, dar' numai în înțelesul, pe care îl dă legea dela 1868, care se numește *legea de naționalități*.

Legea aceasta a fost făcută la cererea locurilor mai înalte anume pentru a ne asigura nouă Românilor, Sârbilor, Slovacilor și celorlalte popoare nemaghiare din țeară dreptul limbii și alte drepturi naționale.

Se știe acum, că legea aceasta e numai *literă moartă*, cum se zice, adică e o lege scrisă, ori tipărită de giaba, că nicăiri nime nu se mai ține de ea.

Lucrul naibii! Astăzi cel-ce a început a se lega mai tare de legea aceasta e însuși guvernul unguresc.

Când s'a oprit ținerea conferenței naționale, conchemată de presidentul Dr. Rațiu pe 3/15 Maiu, primarul orașului Sibiu s'i-a întemeiat oprirea tocmai în legea de naționalități. Hotărîrea aceasta a primarului, lucru limpede, s'a făcut la porunca guvernului. De aceea zicem, că guvernul începe a se lega de legea de naționalități, și încă tocmai împotriva noastră.

Nu-i șod lucru? Legea de naționalități dată spre binele nostru, și stăpânirea tocmai în ea, în legea de naționalități, vrea să-și întemeieze volnicile sale, când ne ia cel mai firesc drept oprindu-ne întrunirea, adunarea la conferență.

Dar' stăpânirea *vrea* numai să se întemeieze pe lege, de fapt însă fără de lege face ea, când ne oprește și împedecă a ne aduna. Căci nu este nici un singur paragraf, nici în legea de naționalități, nici într'alta, cu care s'ar pute sprigină o asemenea făptuire, cum a fost oprirea conferenței.

Atunci cum se face totuși de slujbașii guvernului zic, că în temeiul legii

oprește conferența? Eată o întrebare, la care voim să răspundem acum.

Chiar la începutul legii de naționalități se zice: „Toți concetățenii Ungariei alcătuesc și după principiile constituției o națiune: națiunea *ungară* unitară și indivizibilă“. Asta pentru ori-ce om înseamnă atâta: „Toți cetățenii, cari trăesc în țeara numită Ungaria, deși sunt de deosebite neamuri, totuși ei alcătuesc împreună o singură *națiune politică*, națiunea *ungară*, care e una și nedespărțită, adică toți sunt cetățenii ai Ungariei.“

Așa s'a înțeles legea întotdeauna, de când ea e întărită de M. Sa. În înțelesul acesta s'a și făcut. Căci cei-ce au cerut această lege, adică cercurile mai înalte dela Curtea din Viena, precum și cei-ce au alcătuit-o 'și-au zis: „Toți câți trăim în această țeară suntem cetățenii unei aceleiași țeri, adică *concetățenii*; toți împreună formăm în înțeles *politic* o singură națiune; dar' printre noi sunt concetățenii cari în alt înțeles (numit *etnografic*) sunt de deosebite „națiuni“, de diferite neamuri; sunt concetățenii de altă naționalitate, afară de naționalitatea maghiară, cari concetățenii au altă *limbă*, altă religie, alte obiceiuri. Să facem dară o lege, în care să se cuprindă tot ce se numește „dreptul limbilor și al naționalităților“. Cu gândul acesta s'a făcut legea.

Acuma însă, după 28 de ani vine guvernul maghiar, acest guvern fără de lege, care atâtea legi potrivnice nouă a făcut, și zice, că după legea de naționalități toți suntem o „națiune singură una și nedespărțită“, națiunea așa numită „ungară“ prin urmare nu mai are nime voe să se adune așa Români, de Români, Sârbi de Sârbi, Slovaci de Slovaci, deosebit, ci numai toți la o altă, cu Unguri cu tot.

Pe temeiul acesta, care de fapt nu există, pe temeiul acesta închipuit a oprit stăpânirea conferența națională, fiindcă la aceea erau chemați numai *Români*, avea să se vorbească numai despre lucruri *românești* și numai *în limba românească*.

Felul acesta de a socoti este prost; felul acesta de a tălmăci legea e curată *nebunie*, curată călcare a legii.

În felul acesta, dacă temeiul ar fi drept, stăpânirea ar pute să oprească și conferența Sârbilor, Slovacilor, Sașilor și

a ori-cărui alt popor nemaghiar din țeară; ar pute să șteargă tot ce-i *românesc*, sârbesc, slovăcesc, cu un cuvânt tot ce nu-i maghiar: toate școalele, toate bisericile, toate societățile, tot-tot; ar pute să oprească tot felul de adunări, la cari sunt convocați numai Români ori Slovaci; adunările învățătoarești, preotești, ale reuniunilor de femei, ale casselor de păstrare etc. Cu o vorbă, dacă așa ar fi, cum zic acum slujbașii stăpânirii, atunci vieța noastră națională ar fi *stinsă* — după lege. Dar' numai după legea făcută de Unguri, pentru-că altfel putere lumească nu e care să o poată stinge.

Deși însă, vieța nu ni-o poate stinge, totuși cu astfel de nebune tălmăciri, cu astfel de volnicii păcătoase și criminale, stăpânirea poate să ne împedecă în multe lucruri, poate să ne stângenească lucrurile și astfel poate să ne slăbească.

Ei, ce e dară de făcut?

Înainte de toate, acum mai mult ca ori-și-când, noi Români trebuie să ne stringem rîndurile, trebuie să ne adunăm puterile; trebuie să alungăm dela noi ori-ce ură și ceartă, ca *una* să fim și nedespărțiti: *națiunea românească*.

După aceea toate *naționalitățile*, toate popoarele nemaghiare din țeară trebuie acum să se unească între sine într'o puternică întovărășire, în *alianța naționalităților*.

Dacă alianța aceasta nu s'ar fi făcut în anul trecut, la congresul naționalităților, ținut în Budapesta, ea ar trebui făcută acum îndată.

Având-o însă încheiată, trebuie să căutăm a o lega tot mai strîns, tot mai bine

Când lupul sau ursul sălbatic se apropie de o pacinică turmă ce paște, îndată vitele, ori caii, ori-ce ar fi — se adună la olaltă și alcătuesc un cerc de apărare, pentru-că simțesc, că *vieța* le este primejduită.

Guvernul maghiar prin noua sa făptuire, fără de lege și volnică, s'a dovedit o fiară sălbatică, care primejduiește vieța națională a popoarelor nemaghiare. Aceste popoare vor simți primejdia și alcătui-vor și ele un puternic cerc de apărare.

Aceasta va fi, — aceasta să fie, urmarea firească a nelegiuitei lovituri, ce guvernul ni-a dat, prin oprirea conferenței naționale.

LIGA.

Membrii Ligei, nemulțumiți cu lucrarea comitetului de până acum, și-au ales un nou comitet din următorii bărbați luminați ai României: Ioan C. Grădișteanu, Colonel V. Obedeanu, C. G. Disescu, M. Vlădescu, Colonel C. Angheliescu, Dr. Al. Obreja, Eremia Popa, Dr. N. D. Staicovici, D. S. Nenitescu, C. Rădulescu Motru, A. D. Florescu, V. Al. Miculescu.

Comitetul acesta și-a ales de președinte pe dl I. C. Grădișteanu, vicepreședinte pe dl M. Vlădescu, cassar pe dl D. Nenitescu și secretari pe domnii A. D. Florescu și Rădulescu-Motru.

Fostul președinte V. A. Urechia a fost ales președinte de onoare.

Noul comitet a dat un manifest către membrii Ligei și după-cum ne așteptam dela noii aleși, ei și-au și spus cuvântul, după-cum îl spune un om, care mai presus de toate pune preț pe iubirea de neam și de-a lui soarte.

Eată o parte din Manifestul noului comitet, care arată destul de lămurit, care va fi lucrarea lui:

»Adânc încredințați, că pentru ajungerea acestei ținte, »Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor« trebuie să fie un teren obștesc de întâlnire și de muncă patriotică pentru toți Români, membrii comitetului executiv, (care duce în îndeplinire lucrările Ligei), ne vom face o chestiune de conștiință și de onoare din îngrijirea, ca acest așezământ să fie ferit de schimbările intereselor vremelnice, fie ale unuia, fie ale altuia, dintre partidele noastre politice.

»Frații noștri, în afară de hotarele regatului, luptă și suferă pentru apărarea naționalității noastre de obște. În această luptă grea, ei așteaptă mângâiere și sprigin hotărât din partea noastră. E o datorie patriotică pentru

noi, să răspundem fără șovăire așteptărilor lor«.

Manifestul acesta al noului comitet îi face onoare, căci se vede, că ei se îngrijesc de starea noastră a Românilor din Ardeal și Ungaria. Suferințele, așteptările noastre, mijloacele pentru a înălța lucrarea și cinstea Ligei culturale, pentru a o pune în stare să-și îndeplinească chemarea, isgonirea politice de partid din Ligă, unirea strinsă a tuturor Românilor în giurul steagului sfânt al Ligei, — eată ținta și doririle noului comitet.

Cuvintele hotărâte și călduroase din scrisoare, dovedesc un înalt simț de românism, un luminat patriotism care face onoare membrilor noului comitet și le va asigura, fără îndoială, iubirea tuturor Românilor și în deosebi a noastră celor din Ardeal și Ungaria, cari avem lipsă de iubirea și spriginul fraților din România.

Tovărășie de temperanță.

În comuna Teure, comitatul Bistrița-Năsăud, s'a făcut o tovarășie de temperanță, adică de a nu mai bea beuturi spirituoase. Tovărășia s'a făcut la îndemnul învățătorului Gavriil Avram și a economului Nicolau Briciu, și prin munca neobosită a dlui protopop al Becleanului Michail Făgărășan, cari vrednici sânt de toată lauda, căci scutesc poporul dela atâtea cheltueli făcute pe beuturile spurcate ale Jidanilor. Eată și protocolul luat cu privilegiul închegării acelei brave tovarășii:

Protocol

luat la 7 Aprilie 1896 în școala gr.-cat. din Teure, cu locuitorii tot din această comună.

Obiectul:

Constituirea într-o tovarășie, cu scopul de a nu petrece în ospătăria comunală sau crîșmă cu beuturi spirituoase, precum vinars, vin, bere. Învățătorul Gavriil Avram, stăruiește înaintea poporului de a se întruni într-o tovarășie de temperanță, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Nici unui părtaș din tovarășie, care subscrie acest protocol, nu-i este iertat a petrece în ospătăria comunală sub nici un pretext; îi este însă iertat a-și duce pentru lipsele sale, acasă sau și la altă casă privată, dar' nu cu scopul de a bea până la beție.

2. Dacă careva dintre subscrișii ar călca cele zise în punctul prim, adică: ar bea vinars sau și alt soi de beutură în crîșmă, el singur, adică de bunăvoie, pe temeiul acestei subscrieri, să îndatorează a plăti o pedeapsă în bani și anume: întâia-dată 1 coroană, a doua-ora 2 coroane, a treia-ora 3 coroane și a patra-ora 4 coroane, și dacă totuși ar mai bea, să aruncă dintre membri, ca om stricat.

3. Pentru ducerea în îndeplinire a punctului II. se alege cassar Nicolau Briciu, care are a purta protocol despre aceia, cari vor călca punctul I., a încassa pedepsele de sub punct II. și dacă în restimp de 5 zile dela provocarea cassarului, nu ar plăti pedeapsa, să-l arete primăriei spre a-l executa și membrii pe basa acestei subscrieri dau drept primarului a o și executa.

4. Ca supraveghetori asupra acelor, cari ar călca poruncile acestui protocol, se alege; Ioan Făt a Anei, Nicolae Mihalca, Pantelemon Moroșan, Baci Grigorie jun., afară de acestia fiecare membru are putere și drept a supraveghia unul peste celalalt și la cas de călcare a datorinței a-l areta cassarului.

5. Cassarul la fiecare pătrar de an e dator a da seamă tovarășiei despre pedepsele încassate.

6. Tovărășia se înființează începând din ziua de azi până a 3-a zi de Paști anul 1897.

7. Acei locuitori, cari nu-'s de față și ar dori a se face membri la această societate, se pot însinua la cassar și a se subscrie ori-când.

Punctele de sub 1—7 le primim, ceea-ce și întărim, parte cu subscrierea proprie, parte cu tragerea crucii la numele nostru înaintea maritorilor.

Înaintea noastră:

Michail Făgărășanu, preot gr.-cat. Gavriil Avram, învățător.

(Urmează 64 de subscrieri.)

Teure, 26 Aprilie 1896.

Correspondentul.

FOIA.

În tăcerea sumbră-a nopții.

În tăcerea sumbră-a nopții,
Adese-ori mă gândesc,
Cât de mult în calea vieții,
Pentru tine pătimesc.

Și-așa-mi vine câte-odată,
Să-mi rup inima din sân,
Șo arunc să nu mai bată,
Într'un piept zdrobit de chin.

Dar', atunci de-odată apare
Chipu-ți candid, fecioresc,
În întreaga lui splendoare...
Și farmecu-'i ângereșc.

În a nopții tăinicie
Îl privesc atunci cu dor,
Și în piept par-că-mi revie
O speranță n viitor.

De-ar sosi vremea odată
Timpul sfânt — ciasul dorit,

Când cu tine, dragă fată,
În etern să fim unit.

Să trăim în fericire
— Căci destul am suferit,
Și din sincera-ți iubire,
Să-mi formez raiul dorit!...

Remus N. Begnescu.

Țiganul cu pinteni.

— Anecdota. —

Un cioroiu intrând odată la un Sas în casă, nu știu cum, cum nu, puse mâna pe pușca Sasului și-și uită de se duse cu ea acasă. Dar' Mates, om cu minte, știe că la cioroi le plac lucrurile scilpicioase, căci vezi Doamne, pușca Sasului era mai nouă. Nu zice Sasul nimic, ci se duce la judele și chiamă pe cioroiu acolo. Vine cioroiul colea desculț, cu mânecele sufocate, căci uitasem să vă spun, că haraminul nostru era „maister căramidar“, și încins cu o ată peste mijloc. Unde nu-ți făcea Țiganul nostru o față de stai să juri

că-i mai nevinovat ca sfântul Nicolae, când a mâncat smântâna popii. Se bagă Cula, așa îl chema, la ghirău în casă, că acolo se ținea judecată; dă Țiganul bună vremea și se așează lângă cuptor, c'acolo, vezi bine, ear' era ceva ce strălucia și Țiganului îi venise pofta să vadă că ce-i. Cu urechea trăgea la birău, care tocmai avea de lucru cu niște Români, adică unul furase dela celalalt un porc. Judele întreabă pe hoț: „dreptu-'i că ai furat porcul, mîi?“ „Da de unde d-le jude, îl am de când a fost porcel, eu 'l-am crescut, știu toți vecinii“. Și cu asta Românil s'a mântuit.

Țiganul, care până ca una-alta puse mâna pe lucru, cel scilpicios de pe cuptor și-l băgă în stn, auzind vorbele Românilui, și văzând că s'a mântuit cu minciuna aceea, gândi: aha, bleoandără, stăi că și eu știu zice așa ca Rumânica!

Vine rîndul Țiganului. „Mîi Țigane, nite te-o prît Mates că 'i-ai furat pușca“. „Doamne ferește, d-le ghirău, doară știu toți vecinii că io am pușca ahai, de când era nu-mai un pic de pistol, și m'am năcăjit de am

Să nu cumpărăm dela Jidani.

Să nu cumpărăm dela Jidani, chiar nimic, căci numai așa făcând îi vom pute sili, ca să iee lumea în cap și să scăpăm de nevoia care stă lăstun pe capul nostru. Jidanul nu are cinste, nu cunoaște omenia, nu cunoaște legea lui Christos, care oprește înșelăciunea, ci ascultă de cartea lor sfântă Talmudul, care nu oprește înșelăciunea, ba chiar îi povătuște ca să încelue pe creștini, căci nu e păcat a înșela pe *Goji*, după-cum numesc ei creștinii, a căror buzunare le *golesc*. E sosită vremea, ca să ne scăpăm de ei, deci bine vom lucra, când pe Jidani îi vom disprețui cu totul și-i vom încungiura și ne vom feri de ei ca de ucigă-l crucea, și când nu vom cumpăra dela ei nici preț de-o groșiță. Așa numai îi vom pute face, ca să iee lumea în cap. Să urmăim cu toții pilda Românilor din *Bucerdea-vinoasă*, cari cu toții s'au legătuit să nu cumpere dela Jidani nici măcar ată de un crucer. S'au învoit și s'au ținut de învoială și de unde până unde Jidanii de acolo apucaseră pe calea îmbogățirii, acum au fost siliți să-și iee zdrențele și să se ducă în alte locuri unde mai proști sunt oamenii și mai lesnicioasă e calea spre îmbogățire, fără de muncă și fără de osteneală.

Onoare preotului din Bucerdea-vinoasă, onoare conducătorilor de acolo, cari sar în ajutorul poporului și îi crută bănișorii și ferindu-l de iobăgia jidovească, care e cea mai rușinoasă dintre toate. Sfatuim și indemnăm pe toți preoții, pe toți învățătorii și pe toți bărbații cu trecere în comunele românești, ca să indeme pe popor a nu cumpăra nimic dela Jidani. Numele acelor comune, și numele acelor cari vor stărui mai mult pentru a depărta pe Români de puticile și cârcimele jidovești, le vom pune în foaie, ca să slujească de pildă și de învăț pentru toți Românii.

DIN LUME.

Austria.

Murind Archiducele Carol Ludovic, se vorbește mult despre fiitorul moștenitor de tron. Tronul împărăției noastre trece la fiii lui Carol Ludovic și anume la Francisc Ferdinand, care se poate să se mulțumească de el, nefiind destul de sănătos. După el ar urma al doilea fiu al lui Carol Ludovic, Archiducele Otto, care e căsătorit cu o principesă de Saxonia și are și copii de parte bărbătească.

În sfatul Austriei și preste tot în Austria domnește mare ferebere. Pe studenții nejidani cari s'au sculat împotriva mileniului unguresc, stăpânirea de acolo a început a-i prigoni. Pentru aceasta Lueger cu ceilalți deputați nejidani s'au sculat contra stăpânirii de acolo, slugarnică ocârmuirii maghiare. „Eu declar aci fără încungiur — zise Dr. Lueger într'o ședință a dietei austriace — că ori și cine dacă mai are în sine o schinteie de patriotism austriac, să se ferească a merge acolo fără de-a deoseb: dacă este German, Slav Român. Felul cum sânt prigoniți acolo austriacii, și aparținătorii națiunilor germane, slave și române, întrece ori-ce pricepere omească“.

*

Spania.

Micuțul rege al Spaniolilor, Alfonso al XIII-lea și-a sârbat ziua nașterii în 17, luna aceasta. S'au făcut mari sârbări, ca și în anul trecut, cu care privilegiu s'au împărțit între săraci o sumă mare de bani, și mulți osândiți la moarte au fost mântuiți.

*

Rusia.

Încoronarea Țarului s'a săvârșit în Moscva, al doilea oraș de frunte al Rusiei. Începutul sârbărilor s'a făcut în 26 Maiu, când apoi Țarul Nicolae al doilea fu încoronat cu mare pompă. La încoronare au luat parte trimișii din partea papei din Roma, care a trimis pe nunțul Agliardi, cel care și-a făcut ministrului Bánffy atâtea neplăceri. Sârbări aproape ca și cele din Rusia s'au făcut și în Franca, prietena Rusiei. Chiar și școlarii au fost scuțiți de prelegeri, ca și-când s'ar fi făcut încoronarea unui domnitor francez, ear' nu a unui muscălesc.

Cu privilegiul încoronării s'au împărțit la țărani bucate și bani din visteria țării, așa

incât și poporul a simțit sârbarea încoronării. Pedepsele s'au micșorat, darea de pământ s'a redus la jumătate pe timp de zece ani. Robiților din Siberia încă li-s'a iertat partea cea mai mare din pedeapsă. Numai cât, durerere, bucuria aceasta a poporului nu credem se țină așa de mult.

*

Creta.

Această parte de pământ, încungiurată de apa mării, e plină de ferbere. Creta e locuită de Greci și Turci, cari de mult nu se pot vedea unii pe alții. Stăpânitorii trimiși în Creta de către Sultanul turcesc sânt cât se poate de cruzi și nici nu iau în băgare de seamă drepturile ce li-se cuvin Grecilor. Din pricina aceasta s'a iscat o răscoală; Grecii au cuprins cetatea Vamos și pe Turci, cari își gătaseră cele ale mâncării, și-au bătut. Răscoala nu e potolită încă, cu toate-că Sultanul a aruncat pe cei doi stăpânitori ai Cretei. Două corăbii, una franceză, alta englezească au sosit în Creta, pentru a potoli răscoala.

SCRISORI.

Între slujbașii unei țeri notarii sânt de foarte mai mare însemnătate, pentru-că lor le este incredințată ocârmuirea comunelor din cari se alcătuește țeara.

Notarul are cea mai mare înrîurire asupra mersului trebilor comunale; dela buna sa pricepere, dela buna sa chibzuială, și dela bunul seu îndemn atirne înflorirea și înaintarea comunei lui incredințată. Va se zică, capii comunelor sânt notarii.

Ei zi de zi sânt în atingere cu poporul dela țeară, cu țerănimea, lor li-se dă privilegiu a-i cunoaște necazurile, nevoile și neajunsurile, prin urmare ei ar trebui să și lucre mai mult, ei ar trebui să fie și mai cu tragere de inimă pentru soarta acelu popor, care îi învrednicește cu bani din greu pentru a-și înlesni traiul vieții.

Că în deosebiri noi Românii avem lipsă de notari buni și harnici, cari să lucre pentru binele acelor cari alcătuesc

grijit-o cum am putut până a crescut mare!“ Nu isprăvi Țiganul bine cu minciuna, și unealta furată, care era în sin la Țigan și care era un cias cu deșteptător, începui a face larmă, dar' Țiganul nostru unde nu începe a sări, a pocni în dește (degete), a chinu de nu-și da două prin casă și săria ca un țintariu. Judele și cu Mates se uitau la Țigan cu gurile căsate, auziau zuruind și nu știau ce-i. „Ce sai așa, măi sarsailă, ce dracu-ți, ai nebunit, ce zurue așa?“

— Da ce să fie, d-le ghirău, pintenii dela călcăiele mele, mâncați-aș ochișorii! Fire-ai al dracului cioroiule, d'apoi că tu ești desculț“. Pun mâna pe Țigan, care nu vrea să mai înceteze cu jocul, îl caută în sin și eată ciasul la el. „Și asta l-ai crescut de când era mic?“ și dă-i la cioroiu cât i-a încăput în chele (piele). De atunci nu se mai uită Țiganii cu ochi buni la pinteni.

Slimnic, în 15 Maiu 1896.

Simeon Henegariu,
învătător.

Poesii populare.

Din Ticușul-românesc

culese de *George Maican*, învățător.

Vin puică să te sărut!
Ba io nu, că te-am urit.
Vin puică să te țuc!
Ba io nu, că tu ești lup.
Vin puică să-ți dau guriță,
Ba io nu viu, măi bădiță,
Că ești căne lacom tare
Mă săruți und' și se pare.

Dorul mândrii când m'ajunge
Stau în loc și încep a plânge,
De m'ajunge 'n drum mergând,
Stau în loc și încep să plâng;
De m'ajunge dor în cale
Stau în loc și plâng cu jale.

Bată-mi-te sfânta cruce,
Că cu gura ta cea dulce
'Mi-ai mâncat zilele mele
Și-o miie de miorele.
Cu buzele cele moi
'Mi-ai mâncat turma de oi.

Din Pintic.

Culeasă de *Teodor Toma*.

Ne iubim mândră iubim,
La luat să nu gândim,
Că noi atunci ne-om lua
Când maicăta-o număra
Ierbile de pe-un hotar
Și paiele de pe-un car,
Franzele din nouă nuci
Penele de pe trei cucii,
Părul de pe trei cai murgi,
Poate-atunci și nici atunci
Când-a face jugul muguri,
Din tânjală-or crește struguri;
Poate-atunci și nici atunci
Când a crește grâu 'n casă
Și-a da cu spicele 'n masă,
Când a crește grâu în tindă
Și-a da cu spicele 'n grindă,
Poate-atunci și nici atunci
Când a face plopul nuci
Și răchita mere dulci,
Poate-atunci, dar' nici atunci.

comuna, nu mai încape indoială. Am spus-o de atâtea-ori și o mai spunem și acum, că nouă ne trebuie notari cu carte, notari cari înainte de a-și umplea buzunarele, se învețe, se lumineze și se povățuiască poporul, să-1 învețe a încungiura procesele atât de costisitoare, să-1 lumineze și să-1 deie învățatură cum se porceadă cutare și cutare pricină de drept.

Un notar înțelept, bun și sîrguincios poate scăpa poporul dela multe neplăceri își poate fericii poporul din comună, carele îl ascultă cu drag, dacă vede bunăvoință în notarul seu.

În atâiul rënd însă trebuie ca să alegem notari *Români*. Români, pentru-că acestia ne cunosc mai bine păsurile și necazurile, acestora le este mai ușor a ne cunoaște cum se cade, și a lucra apoi pentru binele neamului din care și ei fac parte.

Dar' nu toți gândesc așa precum noi gândim, nu toți judecă lucrurile așa după-cum se cuvine, ci așa după-cum împregiurările îl silesc sau îi amăgesc ca altmintrelea să le privească.

De aceea apoi și vedem în atâtea și atâtea comune românești notari străini de neamul nostru, notari, cari pe lângă că ne urăsc și batjocoresc, ne mai și storc crețarii din pungă.

Eată una din multele plângeri împotriva slujbașilor unguri:

Vă rog ca să binevoiți a publica în mult iubita noastră „Foaia Poporului” următoarele, ca să vadă și lumea, cât de iubiți și ajutați sîntem noi de Unguri și cum trebuie să ne ferim de ei.

În anul 1892—3 fiind subscrisul jude în comuna *Chigic*, am văzut troate cruzimile săvârșite de cătră notarul dela noi *Toth János* și de *Mărhia Sa* — *Scheng Lajos*, scriitor.

În anul 1892—3 *Scheng* a luat banii dela „stringăul de porție”, zicend că o va duce el în lăuntru. Ce o făcut cu ea? *Jumătate a păpat-o*, ear' jumătate a dus-o, rămânend altfel *restanță pe sat*. Când 'i-am amintit notarului, acesta a zis: Știe acela ce să facă. Și a și știut! În 1894, dl scriitor „*Dumnezeul nostru*”, după-cum se numește, a luat dela un om 50 fl. în dare. Cu acestia și-a cumpărat un cal frumos. Noi 'l-am pfrît la direcțiunea financiară, de unde sa și cercetat și au aflat în toată polița cu 4, 5, 10 fl. mai mult decât trebuie și așa apoi de-abia 'l-au tipat. Mie, ca subjude 'mi-a venit poruncă ca să plătesc 225 fl. 60 cr.. Am și mers noaptea cu ei și dimineața am fost acolo. Aceia toți 'i-a mâncat *Scheng* cu notarul *Toth*.

Pentru-ca să se învețe tot *Românul* de a nu primi cuiu străin în casă, Vă rog, dle Redactor, ca să dați la iveală aceste rînduri ale mele.

Chigic, 21 Maiu 1896.

Garril Fecheté,
subjude.

Serbătorirea milleniului.

Curtici, la 6/18 Maiu 1896.

Învătătorii nostri încă au trebuit să iee parte la parada domnilor, într'o formă sau într'alta.

Vasilie Miron a preamărit în glas de trîmbiță praznicul străinilor și la banchet s'a sufulcat până în coate pentru un papricaș. Tot așa și *Csora Florián*, care s'a dus la doctorul comunal *Filip*, pentru a-1 întreba cum să sërbeze „și fără voea preoților din Curtici, cari să împotrivesc cu totul”. *Filip*, deși e Ungur, s'a scărbit de cererea învățătorului *Csora* și 'i-a și răspuns: „Fiindcă nu noi vă plătim, eu nu mă pot amesteca în treburile d-voastre. Faceți deci cum veți afla de b'ne”. Și dl *Csora* așa a aflat de bine, ca să-și îndesuească și cinci lumini în ferestrele căsii sale.

Preoții s'au purtat bine, nu au ținut slujbă millenară, pentru-că „în toate cărțile bisericesti nu se află slujbă millenară de care poftesc Ungurii”, le-au răspuns *Ungurașilor* obraznici.

Mai amintesc, că seara când se făcea parada, măiestrul *Dimitrie Palcu*, cu mai mulți tineri români cuprinși de simțemintele inimii lor românești, au strigat să trăească nația românească”. Stăpânitorii acestui tîmbălău, la acest strigăt nevinovat, foarte s'au „înturvinat” și mult s'au întristat, în urma cărei împregiurări susnumitul *Palcu* și în ziua de azi e ținut în temnița din *Arad*. Așa vor dîșșii, că numai ei să trăească, ear' noi *Românii*, cari ne dăm averea și la timp de lipsă și sângele nostru pentru patrie și tron, ca răsplată ar fi prea mult să ne ierte, ca să poftim ca și națiunea noastră să trăească!

P. g.

Révaș negru.

„Țeară” mai bătută de Dumnezeu, ca țeara Otlului, nu credem ca să mai fie pe airea. Veștile ce ne vin de pe acolo sînt din cele mai întristătoare și ca *Român* 'ți-se umple inima de durere, când vezi acest colț de țeară cutropit de *Jidani*, când vezi în fruntea comunelor curat românești atâta oameni slabi de inger, la comitat tot străini, deși 95 părți din o sută sînt *Români* de neam. Preoții, să nu ascundem adevărul, nici pe departe nu sînt cum ar trebui să fie, adecă luminători și buni povățuitori ai poporului, care dela ei așteaptă lumina trebuincioasă, dela ei sfaturi, cum să lucre pentru a înainta. Vor fi și de aceia, cari într'adevăr își cunosc chemarea de „*Părinți*”, dar' durere, foarte puțin, așa încât și aceea-ce biet fac e stînginit din partea fie a notarilor, fie a învățătorilor, cari ziua noaptea ar trebui să ostenească pentru poporul care îi hrănește.

În loc ca să altoiască în popor iubirea de limbă și de neam, ei înșiși disprețuesc limba și mai bine le vine la socoteală, ca să-și schimonosească numele în ungurește.

Eată un singur cas din cele multe:

*

Șinca-veche, 28 Maiu st. n. 1896.

La școala noastră românească, făcută prin stăruința neobosită a notarilor *Iosif Stoica* și a notarului de acum *Emil Pop*, avem un învățător cu numele „*Papp János*, *vezér-tanító*”. Așa să iscălește dînsul! Dînsul nu face nimic pentru neam, nici pentru școală, în care de limba românească nici vorbă, pe când din limba ungurească... a fost de două-ori mîngit de stăpăuire cu câte 50 fl. Chiar și statistica școalei dl învățător-director dela

școala românească gr.-cat. din *Șinca-veche* a iscălit-o cu numele: *Papp János*, *vezér-tanító*. Aceste le-am zis numai ca numitul domn să se îndrepte, până-ce mai e vreme.

Românul.

*

În *Chișineu* milleniul s'a sërbat în 5/17 Maiu st. n. Au luat parte primăria comunală. În fruntea nuntașilor a fost judele comunal *Ioan Tyirila*, precum și învățătorul din *Socodor* *Ioan Battye*.

Ioan Mărinu.

*

Colindător millenar. În comuna noastră s'a aflat numai unul care merge la milleniul din *Budapesta*, acela e neguțătorul *Vasilie Murgu*. Îndată-ce a plecat eu v'am și scris. *Fără picioare și fără de mâni să se întoarcă îndărăt*.

Pavel Sava, abonent 8484.

*

Valea-Murșului, 5 Maiu 1896.

Comitetul comunal din *Totvaradia* a hotărît ținerea ședinței sərbătorești, cea-ce sa adus și la cunoștința oamenilor cu toba. Ba 'i-a pus păcatele de au dat 101 *pușcături* și încă cu treascurile *bisericii*. Ce zice dl protopop *Beleş* la acestea?

Frați *varadieni*, în cine v'ați pus încrederea? În judele *Iocza Drăgan*, care să adapă din „*Poporul*” din *Pesta*, care a pîngărit casa moștenită dela un *Român* brav cu steagul unguresc? Oameni ca acestia ne duc pe ghiață!

Tot prost s'a purtat și învățătorul de acolo, care are o plată de 600 fl. Îl întrebăm, dela cine îi capătă, dela cei cari benchetuiesc sau dela adevărați *Români*? Ce 'l-a îndemnat de s'a făcut *păiață* cu mândrii nostri copii? Și încă ceva: Pentru cântările patriotice pruncii *varadienilor* au căpătat fie care câte o groșită (2 cr.) dela împintenații de acolo. *Varadienilor!* aruncați crucerii în capul dascălului vostru, întoarceți-vă cu scărba dela el, alungați-l, căci nu e vrednic să șeadă pentru fapta lui sub acopereméntul școalei voastre. Fiți oameni și nu vă lăsați amăgiți de un dascălas, care să căciulește la ori-ce tras-împins. Atât deocamdată!

Murșanul.

*

Iara-de-jos, Maiu 1896.

Ungurii din *Iara* au făcut o petrecere în 25 l. c. st. n. în onoarea milleniului, la care au chemat aproape mai pe toți preoții, învățătorii și fruntașii *români* de prin pregiur. Înainte cu două zile (în 23) subjudele din *Iara* (*Ungur*) a umblat pe la *Români* din casă în casă și 'i-a poftit ca să vină să iee parte și ei la petrecerea lor. În ziua de *Rosalii* (24) toți domni unguri s'au dus la biserică gr.-cat., ce n'au făcut de când e *Iara*, cu acel scop, ca în a doua zi să se ducă și *Românii* la ei; tot în această zi împintenații domni au voit se atirne un steag unguresc în turnul *bisericii gr.-cat.*, la care îndrăzneală s'au împotrivit preoteasa și câteva femei *române* și nu 'i-au suferit ca să batjocorească sfânta biserică.

În 25 pe la 9 ore dimineața s'au dus *Ungurii* la biserică, dar' *Români* ca 'n palmă, nici unul.

Pe la 2 ore d. m. earăși s'au adunat în „*Bere*” și aci s'au pus pe jucate, benchetuite. *Românii* n'au voit să iee parte la această benchetuire.

Sîntem mândri și voioși, căci *Românii* s'au purtat bine, ne temeam că vor fi mulți și dintre noi la tîmbălăul unguresc, căci *Iara* giur împregiur e încungiurată de sate românești, dar azi, mulțumită lui *D-zeu*, că țeranul *român* știe ce-î trebuie și nu se lasă

să-l ademenească dușmanul lui. De o parte totuși ne-am scârbit, căci a fost printre Unguri și preotul din *Heșdate*, *Vasilie Farcaș* (mai bine ar' fi chiar „*Farkas*“), care a alergat ca nebun în țara, ca să bată și el în pinteni dimpreună cu Ungurii. Acest preot fără frica lui Dumnezeu pe timpul Memorandului a amenințat pe niște Români adeverații care pornise la Cluj.

Români! Feriți-vă de astfel de oameni ca de Sătana!

Din țara încă au jucat „csárdás“-ui preotul *Vasilie Lucaciu* (păcat de moarte acest nume atât de frumos), care în ziua Pogoririi sf. duch a spus o predică în țarină credincioșilor sei, adevă: „D-voastră sânteți proști, căci ar trebui se țineți cu Ungurii, că fără de Unguri noi nu putem trăi, mai departe a zis: că pe mine n'aveți să vă supărați, căci eu trebuie și mi-se cade să fiu una cu Ungurii“. Ear' în biserică a mulțumit Ungurilor *ungurește* pentru-că i-au cercetat biserica. Aceasta e înțelepciune dela un preot? *Disprețul tuturor Românilor peste el!*

„D-voastră sânteți proști, căci ar trebui se țineți cu Ungurii, că fără de Unguri noi nu putem trăi, mai departe a zis: că pe mine n'aveți să vă supărați, căci eu trebuie și mi-se cade să fiu una cu Ungurii“. Ear' în biserică a mulțumit Ungurilor *ungurește* pentru-că i-au cercetat biserica. Aceasta e înțelepciune dela un preot? *Disprețul tuturor Românilor peste el!*

Au mai fost din țara printre Unguri și *Ioan Motioc*, *Iacob Bumb*, adevă cei mai de frunte după avere; dar' nu se satură de pe masa lor, ei alegă precum și acum ca porcii, la troacă de au lins blidele ungușilor. Cest din urmă în ziua sfințelor *Rosale* a purtat un steguleț ungușesc atârnat de pălărie pe toate stradele Ierei, pentru trei litre de liurcă, ce i-a promis un *Jidan* blăstemat — dacă o face acel lucru atât de rușinos. — Rușine să-i fie. *Un privitor de departe.*

*

Ne bat străinii, dar' și ai noștri.

Lunca, în *Maiu* 1896.

Onorată Redacțiune!

Pe la noi, d-le Redactor, mai toate pădurile ne sânt luate de păduri de pază; ne sânt oprite pășunaturile, numai Dumnezen ne știe cu ce greutate avem a ne lupta, ca să ne putem plăti dările și aruncurile cele grele. În toate primăverile ni-se sădesc pe coastele dealurilor păduri, brazi, acați, goroni ș. a.

În 20 *Aprilie* a. c. subscrisul am fost trimis din partea primăriei comunale la *Albac* după pădure de brad, ca să o plantăm pe coastele unui deal. M'am dus la *Albac* la dl pădurar *Steiliger*, unde am încărcat 50.000 de brazi pe căruță după un cal. Am venit în pace până în comuna *Sălciua-de-jos*, unde am slobozit calul și i-am dat de mâncare. Îndată după-ce mi-am slobozit calul vine *Măria-Sa Petru Pașca*, care e pădurar de cerc la noi, frate cu *Simeon Pașca* cel vestit, și-mi poruncește să prind și să plec, ca să-l duc și pe dumnealui până la noi. Eu i-am zis că prind numai să-mi mănec calul, dar' de dus, pe pădurar nu-l pot duce, că e mare povara după un cal. Atunci vine și mă cinsteste cu două palme bune, vrând să i-le dau înderēt a luat-o la sănătoasa, eu am gândit că am isprăvit cu atâta. Dar' nu peste mult mă trezesc cu *Simeon Pașca*, că vine și mă întreabă ce am cu frate-seu, și începe a-mi șindili capul cu palmi; apoi a luat pușca dela frate-seu cu care m'a mai îmboldit, ba mi-a spart și capul. Am făcut arētare contra domnilor, cari știu bate pe om în drum de țeară în ziua mare, dar' încă până astăzi n'am fost chemați la pertractare. Vedeți, d-le Redactor, ce domni de români avem noi cei din *Țeara-Moșilor*, file-ar de bine să le fie!

Vasilie Bega.

Loc deschis. *)

Premii pentru învățători.

Dela direcțiunea despărțământului *Sibiiu* al „*Asociațiunii*“ primim următorul

Concurs.

Spre distribuirea celor două premii de câte 25 coroane, create de către adunarea generală din 1894 a despărțământului IV. al *Asociațiunii* transilvane, să escrie prin aceasta concurs repetit până în 1 *Septembrie* st. n. 1896.

La aceste premii pot concura acei învățători aplicați pe teritorul despărțământului, cari cultivează în grădina școalei de sub conducerea lor grădinăritul: adevă pomărit, legumărit și stupărit, și le vor obține acei doi din ei, cari vor arēta și vor dovedi în decursul anului 1896 cele mai bune rezultate.

Resultatul obținut în cultivarea grădinăritului să dovedește prin un atestat oficios extradat de către comitetul parochial și vidimat de către oficiul protopresbiteral competent, care alăturându-se la cererea de concurs se înaintează până la terminul defipt la biroul despărțământului.

Din ședința comitetului despărțământului IV. *Sibiiu*, al *Asociațiunii* transilvane, ținută la 4/16 *Maiu* st. n. 1896.

I. Papiu,
director.

Dr. N. Vecerdea,
not. ședinței.

CRONICĂ.

Temnițe și earăși temnițe. E cunoscută afacerea cu steagul românesc din *Băița*. Doi tineri români au fost ferecați în lanțuri de către „paznicii“ țerii, și punând în mâna unuia dintre ei steagul tricolor românesc, au fost duși la *Brad*, unde au fost judecați la câte 5 zile închisoare și 4 fl. pedeapsă în bani, bagseamă plata gendarmilor sēlbatici, cari le-au făcut trupul tot rāni. Acum aflăm, că tinerii acestia, *Petru Gabor* și *George Voica* și-au îndeplinit veseli pedeapsa, și au scăpat din temniță, dar' în schimb:

Nicolae Russu din *Poiana-de-Arieș* a fost dus în temnița din *Turda*, pentru-că a desmēntat pe servitorul primarului de acolo dela ducerea steagului ungușesc cu privilegiul sērbării millenare de acolo.

Teodor Tiron tot din *Poiana-de-Arieș*, pe cuvēt că ar fi ciontat un pom millenar, a fost luat pe sus de către gendarmi și a fost dus la *Turda*.

Ioan Eva din *Bozovicu* deasemenea a fost bătut de gendarmi, apoi s'a pornit și proces împotriva lui.

Proces oprit. După-cum știm, împotriva lui *George Bortos*, s'a fost pornit proces din partea procurorului din *Cluj*, pentru-că acesta a avut curagiul a-și tipări într'o carte niște poesii, între cari unele „ațițătoare la ură împotriva Maghiarilor“. Acum aflăm, că procesul acesta nu se va mai face. Ce-o mai fi și asta?

Îndreptare. Primim o scrisoare din *Lunca*, în care se spune, că preotul de acolo e învinovățit pe nedreptul într'o scrisoare dată la iveală în nrul 14 al foii noastre. Ne bucurăm de îndreptarea făcută în chipul acela, că preotul e harnic și Român bun.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiune nu primește răspunderea.

„Foaia Poporului“ în America.

Primim o scrisoare din *Aliance Ohio, Statele-Unite, orașul Broadway*. Scrisoarea e trimisă de un Român așezat în *America* și datată din 17 *Maiu*, sosită la *Sibiiu* în 30 *Maiu*. „Mult onorate dle Redactor — scrie dl *Popp* — în puține cuvinte mă rog, ca să binevoiti a-mi trimite mult prețuita „*Foaia Poporului*“ și aicia în *America*, fiindcă cetindu-o în țeara noastră nici aicia și nici în mijlocul *Asiei* nu pot fi fără dinsa. Mă doare soarta poporului nostru și sânt doios să auz despre lupta ce o poartă și despre barbaria celor dela cârma *Țerii-Ungurești!* Aș fi trimis banii acuma, n'am știut însă cât costă. Vē rugăm să mi-o trimiteti și vē voi trimite abonamentul. Al d-voastre frate.

Dumitru Popp.“

*

Petrecere cu joc se va face *Duminea* în 14 *Iunie* n., în hotelul mare din *Șeica-mare*. Prețul intrării de familie 1 fl. 20 cr., de persoană 60 cr. Începutul la 7 ore seara. Venitul curat se va dărui școalei gr.-cat. de acolo. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita prin foi.

*

Comună harnică. Din *Călian*, comitatul *Cluj* ni-se scrie următoarele. Nu pot să trec cu vederea srguința credincioșilor noștri gr.-or. din comuna *Călian*, cari prin multe lupte și greutate ale vieții de toate zilele, în anul acesta au făcut un pas înainte prin zidirea unei școli frumoase pentru creșterea și înaintarea tinerimii. Sfințirea s'a făcut în 14 l. c. prin dl protopop *T. Roșescu*, luând parte și mulți alți creștini din giur și din sat, dându-se mângăiere sufletească tineretului și poporului.

Unul din cei de față.

*

Cununie. Dl *Andron Bogdan*, teolog absolut și d-șoara *Maria Șuiaga*, și-au sērbat cununia în *Brad*, la 19 *Maiu* n. *Vieață fericită.*

*

Examen. În *Cergăul-mare* s'a ținut examen cu școlarii la 21 *Aprilie* v. Deși s'a ținut mai de timpuriu ca în alți ani, totuși a fost destul de bun, ceea-ce numai cinste îi face învățătorului de acolo.

— Înștiințări scurte și adevărate despre examene primim bucuros și le vom aduce la cunoștința cetitorilor noștri. Pentru încungiu-rarea cheltuelilor ar fi mai bine să se scrie pe cărți, postale deschise (corespondențe).

*

Earăși sânge pentru Jidovi. Că *Jidanilor* le trebuie sânge de creștin, n'avem lipsă să ne îndoim. Au dovedit-o aceasta prin multe pilde. În 24 *Maiu* earăși s'a întemplat un asemenea cas, care a rēsculat întreaga comună *Bereel* din comitatul *Nogrād*, precum și pe locuitorii din giur. Lucrul s'a întemplat așa: Doi copii creștini se jucau în curtea sinagogei, unul era de 11, al doilea de 13 ani. Pe unul dintre ei l-au înșelat de a mers în sinagogă pe cuvēt ca să stingă luminările. Au încuiat apoi ușa, l-au apucat cu puterea, i-au legat picioarele și au început a face pregătirile pentru înjunghiere. Celalalt copil însă s'a uitat pe gaura cheii dela ușa sinagogii. Copilul a început a lărmi strigând după ajutor, dar' i-au astupat gura cu o batistă. Celalalt copil a strigat cât îl lua gura, ca să nu-l omoare că să ducă după ajutor, în urmă cărui strigat *Jidovilor* li-s'au făcut frică și l-au slobozit. Între ei se află și *sachterul*, apoi *Eckstein* și *Rosenfeld*. Eată cea mai nouă sēlbătăcie a *Jidanilor*, pe care ei o sēvrișesc pe cuvēt, că-și fac datorințele legii lor.

*

Doi învățători din ginrul Sibiului caută lucru în vre-o cancelarie advocațională sau în vre-o altă cancelarie. Cine are lipsă să se adreseze redacțiunii foi noastre.

Tovăreșie de negoț în Turci-Sst.-Mărtin. Această tovăreșie s'a înființat cu un capital de 20 mii fl. și e înființată pentru a înlesni negoțul de pela sate și îndeosebi de a ridica măiestria țesutului și a cusutului vestimentelor slovacăști. Ne bucurăm de această faptă a Slovacilor și am dori ca și la noi să se înființeze astfel de tovăreșii și îndeosebi ar fi de dorit, ca tovăreșia ce tocmai s'a înființază în Sibiu cu un capital de 50 mii, să-și dea multă osteneală pentru a lăți și a mijloci negoțul cu mândrul nostru port țerănesc.

„Romania“. Sub numirea aceasta s'a alcătuit o societate a studenților dela școalele mai înalte din îndepărtatul München. Scopul ei este înaintarea limbii române, lățirea frățietății și a preteniei între studenți precum și ajutorarea membrilor lipsiți de mijloace bănești. Comitetul ei este următorul: George Dușoiu, președinte, C. Crețoiu v. preș, Iosif Sceopul, secretar, C. Pop. de Harșan, notar, C. Bardoși, cassar, E. Crețoiu controlor, Constantin Lacea, bibliotecar. Dorim isbândă acestei societăți!

Milleniul. Poporul nostru peste tot arată o mare înstrăinare de către *tîrgul de zdrențe* din Budapesta, ceea-ce numai îmbucura ne poate. Avem noi destule necazuri de împlinit, ear' nu se umplem buzunarele nesățioșilor Jidani, cari sînt tari și mari la tîrgul de zdrențe din Judapesta, unde numărul cercetătorilor e așa de mic, încât chiar și slujbașii dela trenuri o spun, că în alți ani, când nu era tîrg de zdrențe, erau mai mulți străini, cari să abăteau prin Budapesta, Canaanul seminției lui Israil. Sfătuim și noi pe cetitorii noștri și pe toți Românii, ca să nu-și pună piciorul pe pămîntul tîrgului de zdrențe, căci nu folos, nu câștig, ci de pagubă și de jupuire vor fi împărțășiți. Dacă am strigat și strigăm: *Jos milleniul*, atunci să strigăm și: *Jos cu acei Români*, cari vor rătăci calea înspre expoziția din Judapesta!

Jidanul tot Jidan. Dl inv. *Ioan Simon* din *Socolu* ne scrie că a cumpărat o zecea parte dintr'un los unguresc dela marele geșeftar *Heintze Károly* din Budapesta. Losul însă nici până astăzi nu 'i-a venit, ceea-ce nici nu-'i de mirat, căci Heintze se știe că e un Jidan, care să îmbogățește pe urma negoțului cu losuri. Sfătuim pe toți cetitorii noștri, ca să nu-și dea banii pe astfel de nimicuri, căci o vor păți ca și inv. *Ioan Simon*.

Să dai de ripă cu milleniul. O foaie din *Viena* scrie, că starea bănească a Ungariei e cât se poate de tristă. Lovitura cea mai mică e îndestulitoare, ca Ungaria se ajungă soarta unui negustor, căruia fi bate toba în ușa porții. Mai zilele trecute o bancă mică din Budapesta a voit să-și strîngă banii laolaltă, aceasta însă a dat naștere unei zarve de s'a dus vestea și au simțit-o chiar și vienezii. Și stăpînirea ungurească în mijlocul acestor stări de lucruri totuși a voit să ridice un împrumut de 100 milioane; nu a împrumutat și nici c'a încercat, căci nu-'i dădea nimenea. Eată urmările bancheturilor nației maghiare, cari nenorocește țeara și îndeosebi popoarele nemaghiare, care dela început au condamnat sărbătorirea milleniului.

Adăpost pentru școlari. „Societatea pentru cultura și literatura română din Cernăuți, în Bucovina, a dăruit zece mii fl. pentru înființarea unui așa numit asil pentru școlarii cari cercetează școalele străine. Adunarea banilor trebuincioși se adună cu multă sîrguință. Frații noștri bucovineni dăruiesc sume mari, numai și numai ca să-și ferească copiii și să-și ferească de amăgirile străinilor. Printre binefăcătorii acelu asil se numără și Ex. Sa metropolitul Blajului, ceea-ce a făcut mare bucurie printre frații bucovineni.

Sași colindători. Marția trecută 12 Sași din Sibiu au făcut o probă de călărit pe stradele Sibiului. Ei vor pleca zilele acestea la Pesta. Bieții de ei, își fac neamul de rușine cu colindatul lor pe la Pesta.

Dl Ilarie Banciu, harnicul învățator din Sibiu, a fost chemat la procurorul din Sibiu, acum pentru a *7-oară*. După-cum se știe d-sa, cică ar fi „ațîțat“ prin declamarea poeziei „Noi vrem pămînt“.

Îndreptare. Primim o scrisoare din Șaroșul-săsesc, în care se declară de neadevurate cele scrise despre dl preot de acolo *Dionisiu Chendi*. Cu plăcere luăm la cunoștință îndreptarea făcută.

Din Cetatea-de-baltă ni-se scrie următoarele: Milleniul a fost sărbătorit și aici. La slujba d-zeească n'a luat parte nici un Român. Steaguri n'a pus decât primarul *Vasilie Lica*, care a luat parte și la ședința sărbătorească din *Dicio-St-Martin*. Proprietarul ungar *Könczy Kálmán* a pus în loc de steag o *cioară* acățată pe o prăjină lungă.

Jaf din banii comunelor. Din *Gherla* ni-se scrie, că la tîmbălăul millenar de acolo au luat parte toți notarii și primarii, căci au căpătat plată dela comună de câte 5—10 fl. Până și mîncarea și beutura le-au fost plătite din lada satelor românești. Eată pe ai cui bani își petrec millenariștii!

Știri mărunte. În satul *Bárka* locuit de Unguri, niște reufăcători au desfumat cripta în care era înmormîntat un fost fișpan, cu numele *Barcsay*.

— Într'un oraș din America s'a dat o petrecere cu joc, pentru acoperirea cheltuelilor de reînnoire de proces al unui osândit. Până-ce oaspeții jucau și își petreceau, osânditul s'a spânzurat.

Mai nou.

După-cum știm, președintele partidului național Dr. Ioan Rațiu a fost înaintat recurs în contra opririi adunării partidului național român, conchemată la Sibiu pe 3/15 Maiu. Recursul a fost respins. Dr. Ioan Rațiu a înaintat recurs și la cel din urmă for (instanță), la ministru.

Marți în 9 Iunie se va ține în Viena o mare adunare contra Ungariei și a milenului unguresc. Între vorbitori va fi și Dr. Lueger.

POSTA REDACȚIEI.

Comitetului arangiator din *Sebeșul-săsesc*. Învitarea am primit-o numai după încheierea foi, deci nici nu s'a putut publica. Ar fi bine, când invitările dela petreceri etc. ni-s'ar trimite cu o săptămână înainte de ținerea petrecerii. Fie și în scris, dacă nu sînt încă tipărite.

D-sale *D. M.* în *B. v.* Poesia «*Vezi riedunel se duc*» s'a dus în corfa cu hîrțile netrebuincioase, pentru-că ea e făcută de *M. Eminescu* și nu de *D. M.* din *B. v.*

D-sale *D. M.* în *P.-inf.* Adresează-te unui avocat român și cinstit. Chestia fiind curat iuridică numai un avocat 'ți-ar pute ajuta. Sfatul nostru este: să nu vî asigurați la bănci străine, când avem una românească: «*Transilvania*» din Sibiu.

Abonent 8442. Toate lămuririle de lipsă le poți căpeta dela «*Albina*» din Sibiu. Scrie deci acolo.

D-sale *G. B.* în *Galșa* și *Iosif Petrovici*. Ne-a sosit prea tîrziu.

Domnilor *Ioan Călția* și *Ioan Raita* în *Șona*. Cu plăcere, însă numai când le va veni rindul.

D-sale *Georgiu Simu*, preot. Sincerile noastre mulțumite!

D-sale *J. Buffan* în *Przmysl* în *Galiția*. Am dispus, ca să vi-se trimită nrii reclamați. Salutare!

Domniilor *Lor J. F.* în *A. și I. M.*, pedagog în *Blaj*. Culegeți altele mai bune și noi le vom publica.

D-sale *Ioan Richișan* în *T. Vucova*. Dacă îți convine, o poți și trimite!

«*Amicului* în *Berloveniu-vechiu*. Faceți arătate împotriva primarului. Nu-'i este iertat să adune bani fără de a se aduce o judecată oare-care.

«*Informatului*» în *Bilbor*. D-ta dimpreună cu ceilalți oameni de inimă a-ți pute înființa o tovăreșie de negoț și una de agricultură. Pentru cea de negoț cereți lămuriri dela «*Prăvălia industrișilor români*» din Sibiu.

D-sale *B.* Preotul de acolo și din tot locul este îndatorat a se ține de legea croită de către autoritățile noastre bisericăști. De regulamentul școlar trebuie să țină seamă, dacă nu ține, atunci trebuie făcută arătate la protopop și la consistor.

Aconent 7804. Dela facerea contractelor nu te poate opri nimenea, căci ele sînt acte publice. Trebuie însă făcute așa după-cum cere legea. Notarului nu-'i este iertat să ceară mai mult decât e hotărît lui.

Abonent 6370. Notarul public e chemat a traduce actele românești în ungurește. După traducere le poți înainta judecătoriei ceruale spre întărire.

Abonent 5147. Un altul s'a grăbit și astfel dorința d-tale nu se poate îndeplini.

«*Economului*» în *Slatina*. Prea ești aspru; și crede-ne, nu se poate!

«*Călătorului*» Cele descrise de d-ta le-am publicat mai înainte. Am scos ce-a fost de lipsă.

D-sale *Nistor Tutelca*. Adresează-te librăriei *C. Sfetea*, *București*. «*Nuveala*» o vom publica când vom dispune de puțin loc.

D-sale *Todor Magda* în *Murș-Drombar*. Dacă ai trecut de 60 ani poți să-ți scapi. Fă o încercare! Notarului de acolo îi șede destul de rău dacă împrăștie gazete dușmane noue și și binelui românesc. D-voastră nu le primiți, nici chiar pe nimica.

D-sale *Dem. Mândricelul*, învățator-dirigent în *România*. Cu plăcere 'ți-se va deschide coloanele foi noastre. Salutare fraților de acolo, cari se interesează de soarta noastră, a celor asupriți.

D-sale *Romulus M. Albu* în *Laslăul-român*. Împrăștiind «*Foaia Poporului*» în cercuri cât se poate de largi, numai bun lucru săvîșiți. Pilda d-tale e vrednică de urmat din partea tuturor cetitorilor foi noastre și îndeosebi preoții și învățătorii și toți cărturarii români să-și iee osteneala de a împlăștia și de a mijloci abonarea «*Foi Poporului*» carea pentru popor e creată.

D-sale *Nicolae Cărpinișan*, preot în *Rehău*. Până când întru tăcere? Am așteptat ca să ni-se trimită manuscriptul, dar' se vede că d-ta te iai după vorbele unor oameni plini de răutate, cari jertfecori-ce pentru a-și satisface ambițiunilor lor personale. Credem, ba sîntem convinși că cele vorbite se vor realiza cât mai în grabă.

D-sale *J. Tefelegă* în *Heria*. Să-ți lăsăm deocamdată; poate se va îndrepta.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Baltes**.
Proprietar: Pentru **T. L. Albini** sub sechestru:
V. H. Dressnandt.

Cărți noue.

Din „Biblioteca pentru toți“, tipărită la Carol Müller din București, au mai apărut următoarele cărți:

Nr. 53. „Doi trandafiri“ de Will-denbruch.

Nr. 54. „Patriotul“, traducție după Paul Bourde de Dumitru Stăncescu.

Nr. 55. „Din inimă“, poesii de Radu Rosetti.

Nr. 56. „Convorbiri despre artă“ de E. Pecant și H. Baude, traducție de Dumitru Stăncescu.

Nr. 57. „Din goana vieții“, vol. II. de A. Vlăhuța.

Nr. 58. „Schife ușoare“ de I. L. Caragiale.

Nr. 59. „Din goana vieții“, vol. III. și cel din urmă de A. Vlăhuța.

Nr. 60. „Manon Lescaut“, roman de abatele Prévost, trad. de I. S. Spertali.

*

Toate acestea se pot cumpăra și dela librăria „Institutului Tipografic“, cu 16 cr. fiecare număr și 3 cr. porto. La comanda de mai mulți numeri porto dela 5—15 cr.

Din „Biblioteca de popularizare“ ce se tipărește la Ralian și Ignat Samitca în Craiova, am mai primit numerii 20—21, ce cuprind „Stilul în artă“ sau arătare pe scurt a celor mai deosebite semne ale tuturor stilurilor mai însemnate, dela stilul egiptean până în timpul de față, cu 41 tabele litografice, cuprinzând 194 ilustrații în 20 de stiluri diferite. Pentru profani, iubitori de artă, școlari și meseriași. Traducerea e făcută de I. Hussar.

Din „Noua știință de vindecare“ de Louis Kuhne a apărut până acuma 2 broșuri și se pot căpăta la librăria „Institutului Tipografic“. Broșura cu 30 cr.

O carte folositoare a apărut în Blaj sub numirea de „Stilistica practică“ sau reguli și exemple pentru tot felul de epistole, cereri, acte și documente, cari vin mai des înainte în viața de toate zilele, de Ioan F. Negruțiu.

LOTERIE.

Tragerea din 30 Maiu n.

Timișoara: 67 57 11 30 22
Viena: 35 9 58 47 42

Tragerea din 3 Iunie n.

Brünn: 74 1 80 44 65

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Duminică, 26 Maiu: Baiuț.
- Luni, 27 Maiu: Cincul - mare, Murăș - Oșorhei, Vințul-de-sus, Rozsnyó-Bánya.
- Mercuri și Joi, 29 și 30 Maiu: Odorheiul-săcesc (3 zile înainte tirg de vite).
- Joi și Vineri, 30 și 31 Maiu: Brașov.
- Vineri, 31 Maiu: Gialacuta.
- Sâmbătă, 1 Iunie: Cluj, Malencrav, Proștea-mare.

Calindarul săptămânii.

Zilele	Calindarul vechiu	Calind. nou	Searele
	Dum. a 2-a d. Ros., gl. 1, sft. 2.	rés.	ap.
Dum.	26 S. Apost. Carp	7 Lucreția	4 7 7 53
Luni	27 S. Muc. Terapont	8 Medardus	4 6 7 54
Marti	28 Cuv. P. Nichita	9 Nicomedes	4 6 7 54
Merc.	29 Cuv. M. Teodosiu	10 Margareta	4 5 7 55
Joi	30 Păr. Isachie	11 Varnava	4 5 7 55
Vineri	31 S. Apost. Ermin	12 Ioan faț.	4 5 7 55
Sâmb.	1 Iunie. Muc. Iustin	13 Ant. d. Pad.	4 5 7 55

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.
Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

Direcțiunea institutului.

[397] 12—25

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onoare și recu-
noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Marca

de sentire

Prafurile Korneuburg
pentru nutirea VITELOR ale lui KWIZDA.

Mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

De 40 de ani se întrebuințează în cele mai multe grajduri, la lipsa de poftă de mâncare, mistuire rea, pentru îmbunătățirea laptelui și augmentarea laptelui dela vaci. [1794] 38—40.

Prețul unei cutii 1/1 70 cr., o cutie 1/2 35 cr.

Liferant al curții c. și r. austro-ungare.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg I. Viena.

Liferant al curții reg. române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de resti-
tuție a lui
Kwizda.

Se capătă în
toate farmaciile
și drogueriile
din
Austro-Ungaria.

Institut tipografic în Sibiu.

A eșit de sub tipar și se află de vëndare la Institutul Tipografic în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andrieu baron de Șaguna

sau

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archimandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.

Doi învățacei

se primesc în franzelăria lui

Petru Moga,

Sibiu, Strada Cisnădiei nr. 44.

[1526] 2-5

Daruri pentru examene școlare.

Cărțile de rugăciuni:

„POARTA RAIULUI”,

exemplarul 20 cr.

și

„CALEA CEREASCĂ”,

exemplarul 50 cr.

se pot procura prin ori-care librar, sau direct dela

[1432] 6-6

Michail Molnár,

librar în Baia-mare (Nagy-Bánya).

Doi învățacei

se primesc în franzelăria lui

Stefan Moga,

Sibiu, Strada Trenului Nr. 4.

[1384] 9-9

„Institut Tipografic” în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania”.

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibielului”.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

La „Institutul Tipografic” se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Coase de tigae, fer vërsat, oțel

de cele mai bune, și pe felelat

Lungimea: 70 75 80 85 90 ctm.

1 dărab fl. —.80 —.80 1.— 1.— 1.—

Ori-ce coasă vëndută la mine **pe felelat**, care nu corespunde, se primește înapoi, sau se schimbă chiar și când ar fi fost bătută sau folosită. [1431] 3-

Pentru fiecare coasă se dă și o așa numită hârtie de felelat.

La cumpărarea deodată alor 10 bucăți se dă una de bașca pe deasupra.

C. F. JICKELI,
prăvălie de fer, Sibiu, Piața-mică.

Johann Ungar,

zugrav (Zimmermaler),

Sibiu, Strada Turnului Nr. 18.

primește și execută solid, cu prețuri moderate tot felul de lucrări din specialitatea sa. [1403] 6-6

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA”

ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868 [803] 26 -

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1.095,828.40	Suma fl. 934,639.71

2,030.468 fl. 11 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

960.343 fl. 42 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.